

ภาคผนวก ก

กรณีศึกษา : โครงการป่าชุมชนโคกป่าชี
ตำบลหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กรณีศึกษา : โครงการป่าชุมชนโลกป่าชี ตำบลหนองห้าง อำเภอภูมินารายณ์ จังหวัด กาฬสินธุ์

สภาพปัญหา (พ.ศ.2540)

1. มีประชาชนเข้าเก็บหาของป่ามากเกินไปกำลังการผลิตของป่า
2. มีการเก็บหาของป่าแบบขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์รักษาป่าไม้
3. มีไฟป่าเกิดขึ้นทุกปีโดยเฉพาะฤดูแล้ง

การแก้ไขปัญหา

1. อบต. จัดประชุมผู้นำชุมชนกับหน่วยงานราชการในพื้นที่หาแนวทางแก้ไขและประชาสัมพันธุ์ให้ประชาชนรับทราบปัญหาที่แท้จริง
2. จัดอบรมประชาชน สร้างจิตสำนึก รู้ถึงระเบียบกฎหมายและแนวทางที่ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติได้
3. จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร อบรมให้ความรู้ พร้อมทั้งจะนำไปปฏิบัติได้
4. ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นที่ปรึกษา ดูแลและเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร รวมทั้งดำเนินงานตามแนวทางปฏิบัติของราชการ (เอกสาร หนังสือ ระเบียบ กฎหมาย)
5. หน่วยงานราชการให้การสนับสนุนงบประมาณเท่าที่จำเป็น

การดำเนินงานของกลุ่มอาสาสมัคร

1. แบ่งงาน ระบุตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน
2. จัดประชุม สมาชิกกลุ่มร่วมกับชุมชนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ

กฎระเบียบ

1. ห้ามตัดไม้ทำลายป่า
2. ห้ามล่าสัตว์ในเขตป่าชุมชน
3. ห้ามก่อให้เกิดไฟป่า
4. ผู้ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม (คนนอกพื้นที่ตำบล) จะเข้าเก็บหาประโยชน์จากป่าต้องเสียค่าธรรมเนียมคนละ 10 บาท/ครั้ง
5. ผู้ละเมิดกฎข้อที่ 1 และข้อที่ 2 จะถูกปรับตั้งแต่ 200 บาทขึ้นไปหรือตามสภาพความเสียหายหรือส่งดำเนินคดีตามกฎหมาย
6. ผู้ละเมิดกฎข้อที่ 3 จะถูกปรับตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไปหรือตามสภาพความเสียหายหรือส่งดำเนินคดีตามกฎหมาย
7. การดำเนินการตามข้อที่ 5 และข้อที่ 6 ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษา (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหาร อบต. สภา อบต. หัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้อง พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง)
8. ผู้ละเมิดกฎข้อที่ 4 ถ้ามีการตรวจพบต้องจ่ายค่าธรรมเนียม 10 บาท และปรับ 10 บาท รวมเป็นเงิน 20 บาท

การจัดสรรงบประมาณ

ค่าธรรมเนียม แบ่งเป็น 3 ส่วน

1. เป็นค่าตอบแทนให้กับสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน 50%
2. เป็นงบประมาณในการบริหารจัดการ 20%
3. กองทุนป่าชุมชน 30% สำหรับใช้ในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ เช่น การปลูกป่า การจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึก และร่วมงานสาธารณประโยชน์ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นของกลุ่ม เช่น รับรองผู้มาตรวจเยี่ยม การศึกษาดูงาน

กำหนดการประชุม

เนื่องจากกลุ่มจะต้องมีการวางแผน การดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบ ดังนั้นจึงกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ผลการดำเนินงาน

1. สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน
  - ต้นไม้ มีขนาดโตขึ้น ความหนาแน่นมากขึ้น
  - สัตว์ป่าเริ่มมีมากขึ้น นกชนิดต่างๆ ที่หายไปเริ่มกลับคืนมาบ้างแล้ว
  - สัตว์อาหาร เช่น กบ เขียด และปลา (ชนิดที่มีเฉพาะพื้นที่ป่าภูเขา) จะมากขึ้นและขยายออกไปในพื้นที่รอบๆ ป่า
  - ปริมาณของเห็ด พืชผัก และผลผลิตจากป่ามีปริมาณมากขึ้น
2. ประชาชนมีแหล่งพักผ่อนออกกำลังกาย (วิ่งหรือถีบจักรยานตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ)
3. เป็นแหล่งศึกษาด้านทรัพยากรป่าไม้ สมุนไพร และระบบนิเวศ
4. สร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณ ความภาคภูมิใจ ให้กับคนในพื้นที่
  - เป็นที่ศึกษาดูงานของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในด้านการจัดการอนุรักษ์
  - ปี พ.ศ. 2545 ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ ป่าพื้นบ้านอาหารดีเด่น จากกรมป่าไม้
  - ปี พ.ศ. 2546 ได้รับพระราชทาน “ธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิต”
5. สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่
6. ได้รับงบประมาณ จัดทำโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานป่าชุมชนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น